٦٥١ نچی نومر ١٣٢٩ سنه ١١ ربیع الاول

یكشنبه

№651 ١٩١١ سنه ٢٧ فیۋرال

"یولدز"

یكشنبه، سه‌شنبه و پنجشنبه كونلرنده هفته‌ده اوچ مرتبه نشر ایدلور، ملی جریدهٔ تركیه‌دور.

بهاسی: بر سنه اوچون دورت صوم، آلتی آی اوچون ایكی صوم، اوچ آی اوچون بر صوم ٢٠ تیندر. آدریس آلماشدرو ٢٨ تین.

اداره‌سی بچه‌ن بازارنده «بلغار» مسافرخانه‌سنده ١٩ نچی نومرده‌در.

یولدز

آلتنچی سنه

ГАЗЕТА
„ЮЛДУЗЪ"
Цѣна 4 руб. на годъ
Редакція и Контора:
Казань, номера „Болгаръ" № 19-й.
АДРЕСЪ:
Казань, редакція „ЮЛДУЗЪ"
Russie, Kazan, redaction „Julduz".
Плата за обявленія:
(25) и (15) коп.
Телефонъ № 748

خودوژستۋیننی ایلیكترو تیاتر

«بوف»

یۋانگیلیستروۋسكی اورامده ابراهیمفلر (بختیارلر) یورطنده

روسلرنڭ پوست آطنه‌سنده، فیۋرالنڭ ٢١ ندن ٢٧ سنه قدر یابلوب تورغاندن صوڭ ٢٨ نچی فیۋرال دوشنبه كون ینه آچلادر.

٢٨ نچی فیۋرالدن ٣ نچی مارتقه قدر كورسه‌تله‌چك كارتینالر:

١) استریلوچنیك دراما، حاضرگی تیمر یول طورمشندن. ٢) سعادت پرده‌سی دراما، شرق طورمشندن، تورلی بویاوده. ٣) تركیه قریه‌سنده یانغن تركیه‌ده‌شوشی كونلرده بولغان یانغندن آلنمشدر. ٤) الجز، ائرده‌عرب زبارتی، فوق‌العاده گوزه‌ل منظره. ٥) گلوبیشكین آرصلانلر چیتلگنده طاقتدن خارج قزقلی كولكی. ٦) طاقتسز خیال مشهور «كولكی كارولی» ماكس‌لیندر اویناغان كارتینالرنڭ ایڭ موفقیتلیلرندن برسیدر.

آنتراكت وقتلرنده (كارتینالرغه اویناوچی آركیستردن باشقه) مخصوص مسلمان آركیستری ملی كویلر اویناب توراچقدر.

قاموس عثمانی ٣ نچی جزء اورته فارماتده ١٥٠٠ بیتكه قریب گوزه‌ل مجلد بوكتابده ترك تلنده استعمال ایدله تورغان چیت لغتلر مفصل و آچق ایدوب بیان ایدلگان. بهاسی ٣ صوم ٢٠ تین پوچته برله‌ن ٣ صوم ٥٠ تین

مكمل عثمانلی لغتی ١٠٠٠ بیتلی اعلا مجلد ترك تلنده استعمال ایدله تورغان یات لغتلر قصقه و آچق ایدوب بیان ایدلگان. بهاسی ١ صوم ٦٠ تین پوچته برله‌ن ١ صوم ٩٠ تین.

آدرس: Казань „Маарифъ"

ابتدائی مكتبلر اوچون قرائت كتابلری:

رهبر صبیان II نچی	١٥ تین		قزلرغه مخصوص قرائت I نچی	١٥ تین
« « III	٢٠ «		قرائت جدیده	١٢ «
مصور تعلیم قرائت I	١٥ «		اخلاق درسلری	١٢ «
مكمل « I	١٥ «		هر كمگه كیره‌ك I	١٥ «
باالالرغه قرائت I	٨ «		« « II	١٢ «
« « II	١٥ «		اسامی كتببز بوش.	

كوبله‌ب آلدروچیلرغه عادتدن طش تنزیل!

آدریس: Казань „Сабахъ"

یاڭاغنه باصلوب چققان كتابلر:

نیك اویغاندم؟! حكایه. یاش و مقتدر محررلرمزدن عبدالغفور قل‌احمدف اثری. بهاسی ١٢ تین، پوچته ایله یه‌رورگه ١٤ تین.

یاشلر حیاتندن بر لوحه ملی حكایه. یاش محررلرمزدن عالمجان ابراهیمف اثری. بهاسی ٥ تین، پوچته ایله یه‌رورگه ٧ تین.

بر ساعتلك خاتون پرده‌لك غایت كولكولی فارس. روسچه‌دن ترجمه ایتلگان اثر. بهاسی ١٠ تین، پوچته ایله یه‌رورگه ١٢ تین.

مراجعت اوچون آدریس: г. Казань, „Гасръ".

تاریخ اسلام ١-٢-٣-٤ نچی قسملر باصلوب چقدی تیزدن ٥-٦ نچی قسملرده باصلاچقدر. مندرجاتی: عربستان قطعه‌سی، عربلرنڭ اسلامدن الك بولغان وقائع تاریخیه‌لری، قبیله‌لرگه بولنولری، اوصاف و دیانتلری، رسولمزنڭ آتا و باباللاری، تووی، زمانده بولغان تاریخی واقعه‌لر، آخرتكه انتقالی، خلفاء كرامنڭ خلیفه بولوب تورغان زمانلرنده بولغان واقعه‌لر، بنی امیه پادیشاهلرینڭ احوال تاریخیه‌لری، عباسی خلیفه‌لرینڭ احوال تاریخیه‌لری. حاصل عربلرنڭ اسلامدن الك زمانلرندن انقلاب صوڭغی یللرغه قدر بولغان تاریخی واقعه‌لر بیك تفصیللی ره‌وشده بیان ایتلمشدر رشدی و اعدادی مكتبلر ایچون ایڭ موافق درس كتابی بولغاننه بوكونده مشهور مدرسه‌لرنڭ كوبسنده پراغرامغه قویلدی.

Казань, Оренбургъ, Уфа, Бр. Каримовмы.

قرائت كتابلری:
قزلر مكتبی اوچون:

قزلر تربیه‌سی.	١ نچی جزء	١٢ تین.
قزلر تربیه‌سی.	« ٢	١٢ «
معلمة البنات.	« ١	١٢ «
«	« ٢	١٢ «
«	« ٣	١٢ «
«	« ٤	١٢ «
تربیه‌لی خاتون	ر. فخرالدینف	٥ «
تربیه‌لی آنا	«	٥ «
عبادت نسوان	«	٦ «

اوشبو كتابلرنی كوبه‌ب آلدروچیغه اسكیدكه. پوچته راسخودلری آلوچیدن. زاداتكه‌سز تالوژ یه‌رلمی. اسامی الكتب بوش یه‌رله. آدریس: Оренбургъ یاكه Уфа Т-ву Каримовъ Хусаиновъ и К°.

كیڭاش و مصلحتلر بیریله.

غراژدانسكی هم اوغالاونی اشلر حقنده صودیبنی كیڭاشلر بیره‌مز. شولایوق تورلی محكمه‌لردن، میراوای صودیالردن، اویازنی سیزدلردن، زیمسكی ناچالنیكلردن آقروژنی صود، صودیبنی پالاتالردن ناتاریوس‌لردن همده سیناتدن، غرادسكوی هم زیمسكی اوچریژدینیه‌لردن حاجت بولغان اسپراڤكه‌لرنی آلوب بیرورگه همده نكاح، طلاق میراث مسئله‌لرینی وسودا حقنده بولغان اشلرنی بورتورگه اوستمزگه آلامز.

ك. ع. حسنف هم اكرم بیغلوف

Адр. Казань Восточ. подв. № 13

ایلیكترو تیاتر

«سۋیت»

مسكاوسكی اورامده، اشچیغلوف یورطنده

سیانس هر كون كوندز ١ ساعتده باشلانا.

باری دورت كنه كونگه

حرمتلو مسلمان قرده‌شلرمزگه معلوم قیلامز:

اوشبو برنڭ «آموطه ژیزنی» دیگان كارتینامز فقط حرمتلو كیلوچی افندیلرمز و هم خانم افندیه‌لرگه بر عبرت اوچون گنه كورساتورگه مجبور بولدق. برنڭ حرمتلو آدملرمز بعضسی باشقه تیاترلرده كوره آلماو سببلی قویارغه موافق كوردك. اوشبو كارتینه بیك قزغانچ یهودیلرنڭ دنیاده ریاضت چیگوب عمر ایتكانده بولغان واقعه‌لری. مسلمان قرده‌شلرمزدن اوتنه‌مز بو صوڭ آلنغان غایت قزغانچلی و هم عبرتلی كارتینانی كوروب قالولارون.

كارتینه‌لر دوشنبه و پنجشنبه كونلرده آلماشنادر.

آنتراكت وقتلرنده هم سیانس وقتنده بیش كشیدن مركب استروننی آركیستر هر تورلی مسلمان كویلری اویناچقدر.

بوكون بوتون دنیا اهل اسلامی اوچون الوغ بایرام كوندر. بارچه‌مز اوچون مبارك بولغای ایدی.

مفتی حضرت یوبیلیی حقنده.

بوندن برنیچه نومیر مقدم گازیته‌مزده مفتی حضرتنڭ یوبیلیی حقنده آخوند شرف آبیظوف ایله قاضی حسن عطا حضرتنڭ مكتوبلری درج ایدلگان ایدی. آخوند شرف الدین افندی مفتی حضرتنڭ مای آینده بولاچق یوبیلیی حقنده سوز سویله‌گاندن صوڭ مذكور كوننڭ یادكارینه نیندی بر خیراش قیلورغه دیب امام و معتبراندن كیڭاشلر صوراغان ایدی. امام و معتبراننڭ نیندی فكرلرده بولغانلقلرن گازیته‌لر واسطه‌سی ایله بیان قیلولرن اوتنگان ایدی. سبب نی بولغاندر، آنڭ دعوتندن بوكونگه قدر كوب وقتلر اوزوب كیتسه‌ده كون قریه‌سینڭ امامی عبدالقادر افندی ایله قزان ولایتی پوچینكه قریه‌سینڭ امامی شاه‌گری افندیدن باشقه كشیلردن بومقده هیچ برجواب كیلمه‌دی و بر فكر بیان ایتوچی ده بولمادی. ملا عبدالقادر افندی اوزینڭ مكتوبنده مذكور كونگه یادكار اولارق قریه‌لرده‌گی مكتب و مدرسه‌لر فائده‌سینه شولوق قریه‌لرده آلماباقچه‌لری وجودكه كیترونی، ملا شاه‌گری افندی ایسه مكتبلرگه رسمی معلملر ییتشدرو اوچون زورراق شهرلرده رسمی دارالمعلمین‌لر صالونی معقول كوره‌لر. یوبیلی یاقنلاشا، فقط ایكی آی قدر آز بر وقت قالدی. مفتی حضرتنڭ ترجمهٔ حالی و آنڭ مفتی بولغان مدتنده قیلغان خدمتلری گازیته‌لرده تكرار یازلدی، ایندی آنی یاڭادن تكرار ایدوگه لزوم یوق. حاضرگی كونده بزگه مذكور یوبیلی كونینه نیندی یادكار قالدرو حقنده كیڭاش ایته‌رگه لزوم بار.

گازیته اوقوچیلرنڭ هرقه یوسینه‌ده معلومدركه دولت دوماسنده تعلیم عمومی حقنده یاصالغان قانون لائحه‌لری قارالوب تمام بولدی. روسیه‌ده اون یل اچنده تعلیمنی عمومی یاصاب بترگه قرار بیرلدی. بو قرارنامه‌لر بوندن صوڭ صاۋیت مجلسلرنده قارالوب پادشاه حضرتلری طرفندن تصدیق ایدله‌چكدر. پادشاه حضرتلری طرفندن تصدیق ایدلو ایله لائحه قانون بولوب ئه‌وریله‌چك و اجباری صورتده بو قانونلرنی اجرا ایدله باشلاناچقدر. هر قایده مكتبلر آچلوب باالالرنی اوقتورغه شروع ایدله‌چك. بو مكتبلرده اوقتو اوچون بزگه یل صاین بیك كوب معلملر كیره‌ك بولاچق. ایسكی فكرلی ملالر هرنه قدر اصول جدیده‌نی بتررگه سعی قیلوب یورسه‌لرده آنی بتررگه موفق بولا آلمایاچقلر. چونكه حكومت وزیمستوا مكتبلرنده تعلیمنڭ نوح زماننده‌غی اصوللر ایله بولمایاچغی معلومدر. حكومت بو مكتبلرده البته اصول جدیده ایله اوقتورغه مجبور بولاچقدر. شول سببدن بزلرگه مذكور مكتبلرده اوقتو اوچون بیك كوب معلملر كیره‌ك بولاچقدر. اگر ده بز معلملرنی حاضرله‌وگه آلدن كرشمه‌سه‌ك وقتی ییتكاچ كنه طابا آلمایا چقمز. شونڭ اوچون بزگه مقتدر معلملر ییتشدره آلورلق دارالمعلمین آچو واجب درجه‌سنده‌در. اگر ده بز دارالمعلمین كیره‌ك‌لكنی لازم دیب بلسه‌ك بو اشكه كرشونڭ وقتی حاضردر. بز حاضر مفتی حضرتنڭ یوبیلییی مناسبتی ایله آنڭ اسمینده یادكار اولارق بر دارالمعلمین وجودكه كیتررگه تییش. بز اوشبو فكرده‌مز. بزنڭ ایله بر فكرده بولغان كشیلر بار ایسه اوزلرینڭ فكرلرن كیچكدرمی بیان ایته‌رگه تییش. بو فكرگه اشتراك ایته‌رگه تله‌گانلرنی ره‌وشده و نیندی طریق ایله اشتراك ایته‌رگه تیلیلر. شونی بیان قیلسونلر.

محله اداره‌سی.

محله اداره‌لرینڭ ترتیبسزلگی حقنده گازیته‌لرده كوب مقاله‌لر یازلدی. خلق بونی نی اوچوندر اعتبارغه آلمی. رسمی (آفیسیالنی) پوپوچیتلستواسی بولماغان محله‌لرنڭ حالی كیله‌چكده بیك مشكل بولو احتمالی بار. مسجد تربیه‌سی اوچون‌ده اداره لازمدر. دینی مكتب اوچون‌ده ضروردر. بوڭا دقت قیلورغه كیره‌ك. هر محله رسمی بر پاوچیتلستۋا تصدیق قیلدرورغه كیره‌ك. بونڭ اوچون بر كشینی پاپوچیتل ایتوب صایلاوغنه كافی توگل، اقل اوچ كشیدن مركب بر هیئت صایلارغه كیره‌ك. بونلرنڭ برسی، رئیس، ایكنچیسی كاتب و اوچنچیسی خزینه‌دار اسمنده بولورلر. امام، مؤذن و آول قوشتانلرینڭ همه‌سی اداره اعضاسی بولورغه یاریلر.

امید مطبعه‌سی

مین مطبعه‌چیلك اشنده ٣٠ یللر تجربه ایته‌م صوڭنده «بر امید» نیت خیریه‌سیله «امید» نامنده بر مطبعه آچارغه قرار بیروب حكومت طرفندن رخصت آلدم. «امید» مطبعه‌سی ایچون ماشینالر طوغری زاغرانیتسه‌دن كیتورتیلوب ایڭ صوڭغی سیستیمه‌ده قوریله‌چق و حاضرگه قدر روسیه‌ده موجود حرفلرنڭ هر قایوسینی بولدیروب بزا كازچیكلرنڭ ایسته‌دیكلری ره‌وشده حاضرله‌رگه هر تورلی زور و كچك زاكازلر قبول ایتوله‌چك. تماما آچیلوب بتووی آپریل آخرلرنده بولسه‌ده زورراق زاكازلر حاضرده‌نوك قبول ایتوله‌در.

احترام ایله عبدالولی احمداللین

حاضردن خبرله‌شو ایچون آدرسم:

Казань, Абдулъ-Валею Ахмадуллину.

مولد شریف

١٢ نچی ربیع الاوّل مولد شریف كونیدر. هدایتمزه سبب حضرت رسول ٥٧٠ نچی تاریخ میلادیده، یعنی بوندن ١٣٤١ سنه مقدم ٢٧ نچی آپریلده و حساب قمری ایله ١٢ نچی ربیع الاوّلگه قارشی كیچه‌ده دنیانی تشریف قیلمشدر.

تش طبیبی Ал. М. Бурляндъ
آلیكساندر ماركوۋیچ بورله‌ند
آورولرنی هر كون ٩ دن ٤ كه قدر قبول ایته. تیخۋینسكی هم بچه‌ن بازاری اوراملری چاتنده برادران كریمفلر یورطنده.

بچه‌ن بازارنده آپانایفلر یورطنده
صلاح الدین مقصودی
دكاننده كون ماللری هم آیاق كییملری آرزان بها ایله‌ن صاتلمقده.

بُوری اویه‌زنده كوردم آولنده رسمی اداره یاصالغانی اداره‌مزگه خبر ایتلگان ایدی.

رفیقمز وقت گازیته‌سنده اداۀ روحانیه‌نك بو خصوصده‌غی قرارنامه‌سی عینا نقل قیلندی.

بوندن آڭلاشلدیغینه كوره، اوتكان ١٩١٠ سنه ٢٦ نچی مایده بُوری اویه‌زنده یوغاری طاتشلی ژولوستنده كوردم آولینڭ امامی ملا عارف كیكوف جنابلری محله فائده‌سینه یورط، كتابلر ومكتب اسباسی وقف قیلغان. بونی قبول ایدر اوچون شول كونده آول خلقی جماعت جیینی یاصاب پریگوور ایله دورت كشینی اوچ یلغه پریخودسكوی پاپوچیتلستواغه صایلاغانلر. بو دورت كشیدن صالح عزیزف اسملی كشی رئیس، ملاعارف الله‌كیكوف كاتب، احمد صالح واحمدالله اسملی كشیلرچلین ایتوب تعیین قیلنغانلر.

بونلرنڭ قارامقینه اوشبو اشلر طابشرلغان:

١) مسجد ومدرسه‌نی قاراو،

٢) مسجد ومدرسه خرجاتینه آقچه طابو

٣) محله‌نڭ باشقه كیره‌كلری حقنده اجتهاد قیلو.

٤) مدرسه اوچون ومحله‌نڭ كتبخانه‌سی اوچون معارف نظارتی طرفندن معقول كورلگان گازیته، وكتابلر آلدرورغه.

٥) محله فائده‌سینه قیلنغان وقف واعانه‌لرنی قبول وحفظ ایته‌رگه.

٦) قیلغان قرار وتدبیرلر حقنده پرتاكول یازوب آنی صاقلارغه وكوبیه‌سن تییشلی اورنینه یوللارغه.

اوفاده دوخاوژنوی صابرانیه‌مذكور آولنڭ پراشینیه‌سن ١٩١٠ سنه ٧ نچی اوكته‌برده قاراب تصدیق قیلغان. حاصلات وخرجاتینی یازار اوچون اشنورلی رسمی بر دفتر یوللاغان.

دنیانڭ احوالن آڭلاغان كشیلر بو رسمی اشنی قیلورغه كیره‌ك.

بوطریقه تدبیر قیلغان محله‌لرنڭ مسجدلری ده، مكتبلری ده، وقفلری ده دوخاوژنوی صبرانیه‌نڭ نظارتینه یاقنایاچق، اول محله‌لرنڭ مسجد ومكتبلری بر درجه تأمین قیلناچق. لكن فهمی قاصرلر بونڭ فائده‌سن آڭلاب یینگرگانچی قیامت كیلوب ییتكان بولاچق.

انالله وانااليه راجعون.

تفتیش وتنتولر.

صوڭغی كونلرده مسلمانلر آراسنده بولغان تفتیش وتنتولر حقنده اسماعیل بك «ترجمان» گازیته‌سنده اوشبوسوزلرنی یازا:

«بر نیچه آیلردن بیرلی گازیته‌لرمز مكتب ومدرسه تفتیشلرندن وبونلرغه تعلقلی آدملرنڭ یورتلرنده بولغان باصقی وتنتولردن خبر بیره‌لر. داخلیه وزارتینڭ چیت دینلر شعبه‌سندن گاصپادین پلاطونیكف اوفا واورینبورغ مدرسه‌لرن، پاپیچیتل قزان مدرسه‌لرن تفتیش ایتكان ایدی. داخلیه وزارتی مامورلرندن گ. پیتروف ارمنی مكتبلرن تفتیشكه مامور اولدیغی حالده قریمده‌غی بر نیچه مكتبنی وكنجه‌ده‌گی زور مدرسه‌نی كوزدن كیچردی. تركستان جهتلرینه مأمور نااوهف یوللاندی. معارف ناظرینڭ معاونی گییورگییفسكی تركستانده‌غی بعض بر مكتبلرنی قارادی. ژیاتكه ولایتی آلابوغاوصاراپول اویه‌زلرنده خفی پالیتسه ایله آچق پالیتسه مأمورلری بوبی مدرسه‌سن، مدرس ومعلملرن وباشقه قریه‌لرده‌گی بر نی‌قدر اماملرنی تنتوب اوراق وباشقه نرسه‌لرن تفتیش ایتوب بعضلرن توقیف ایتدیلر. قزانده برنی‌قدر كتبخانه‌لرنی تنتوب عبدالرشید افندی ابراهیمف نشری اولان «مڭ بر حدیث» كتابن مصادره قیلدیلر. تفتیشلردن مقصود اسلام مكتبلرینڭ حاضرگی حاللرینه دائر طوغری معلوماتلر جییودر.

باصقی وتنتولرنڭ معناسی - حكومتنڭ بعض شبهه‌لرگه توشووندن یاخود دانوسلر سایه‌سنده شبهه‌گه توشریلووندندر.

بوندی تفتیشلر وتنتولر عادتده بولا طورغان اشلر بولسه‌ده بزنڭ خلقمزغه بو كونگه‌قدر معلوم بولمادقندن خوف وتلاشنی موجب بولمشدر. «حكومت دینی مكتبلرمزگه قصد ایته‌چك» دیگان ظنلرغه یول آچمشدر. لكن حالنڭ حقیقتی آلای توگل: بزخوف ایتلورلك هیچ بر نرسه كورمیمز. چونكه تفتیش وتنتولرنڭ سببی بزنڭ اوزمزده‌در.

روسیه مسلمانلرینڭ اصلاحات وترقی یوللرینه كره‌باشلاولرینه اوتوزیل بولدی. شول اوتوزیل اچنده خیلی گوزل اوزگه‌رولر بولدی: فكرلر آچلدی، تللر چیشلدی؛ همت آرتدی.

بونڭ ایله برگه هر ولایتده بر، یاایكی «فوق العاده صادق مسلمان» لر پیدا بولدی. بونلر بزنڭ ترقیات فكریه واجتماعیه‌مزگه دائر حكومت دائره‌لرینه یاشرن خبرلر، یاڭلش معنالی دانوسلر بیرو ایله شرافت كسب ایتدیلر.

بوشكایت ودانوسلرنڭ بر نیچه سببلری بار:

- نفسانیت

- آلچاقلق

- نادانلق وتعصب.

اوزلرن «چن مسلمان» فرض قیلغان كشیلر ایك ئلك «اصول صوتیه» ایله ترتیبلر یاصاوغه قارشی مجادله‌گه، تكفیرگه وشكایتلر قیلورغه باشلاغانلر ایدی.

صوڭندن «جمعیت خیریه» لر تأسیس ایتلگاچ اعانه وصدقه‌لرنڭ بر قسمی ایسكی كسه‌لرگه كرمیچی، جمعیت خیریه صاندقلری آرقلی یتیملر، خسته‌لر، آچلرهم طلبه‌لرغه طابا آغاباشلاغاننی كورگاچ ضدلقلر، تكفیرلرهم دانوسلر یاڭادن برقات آرتدی.

اوتوزیل اچنده ملتنڭ كوزی وفكری خیلی آچلوب اوّلده كوره آلماغان برنی‌قدر نرسه‌لرنی كورب آڭلارغه اقتدار حاصل ایتو، ملاحظه ومؤاخذه دورینه كرو ایله ایسكی فكرلیلرنڭ دشمانلقلری یاڭادن آرتدی. بونلر اوزلرینڭ عقللرن غایب ایتودرجه‌سینه كیلوب نی قیلورغه بله‌سلك برحالگه كیلدیلر.

علما، فضلا واهالینڭ آڭلی وفعال قسمینڭ ترقی، معارف وادبیات یوللرینه بیرلولری، ایسكی فكرلی عاجزلرنی نامشروع وآلچاق یوللرغه سوق ایتدی.

داناوّلدن بیرلی - هرزمانده وهر ملتده بولغان شیكلی آرامزده «جدیدچیلر» و «قدیمچیلر» اسمی ایله ایكی تورلی فكر، ایكی تورلی نظر، ایكی تورلی فرقه دوام ایتمكده ایدی. بو فرقه‌لرنڭ برسینه «ترقیون» ایكنچیسینه «محافظه‌كار» دیورلر. اوشبو ایكی صنف وایكی نظریه آراسنده مجادله‌لر دوام ایتدكندن «بیك مسلمان» هم «بیك صادق» آدملر وجود كه كیلوب منافقلق یولندن استفاده قیلورغه یاخود اوچ آلویولینه كرولری هیچ كمدن مستور توگلدر.

پیتربورغه ومحلی حكومتكه بیرلگان شكایت ودانوسلرنڭ حد وحسابلری یوقدر. ایكنچی طرفدن میسیونیرلر منبعلندن وبعض ایسكیلك طرفداری اولان گازیته‌لرنڭ مقاله‌لرندن آڭلاشلغان یالغش خبرلر حكومتنڭ قولاقلرینه ایشدلمكده‌در.

قزان واورینبورغ گازیته‌لرینڭ یازولرینه قاراغانده اوز دانوسچیلرمزدن بر نچیلكنی آلغان كشی توننه‌ر قریه‌سینڭ ملاسی، مدرس وشیخی بولغان ایشمحمد افندی ایمش. بو آدم اوزینڭ تعصبلی مسلكن بورتو، ملتنڭ ترقیات فكریه وادبیه‌سینه سد چیگو وبونڭ ایله برابر اوزینڭ آبروی ونفوذن آرتدرو اوچون علماوفضلادن برنی‌قدر آدملرنی دانوس ایتوب، نشر قیلنغان كتابلر آراسنده بیك ضررلیلری بولغانلقنی اوزنچه تفسیر وتأویل ایتوب كورسه‌تكان. منه بوندی كشیلر حكومتنی اغواقیلوب فسادقه باعث بولالر. اوزلرینڭ تعصب وارتجاعلرن حكومت قوتی ایله یورتورگه تلیلر، لكن بوڭا موفق بولا آلماياچقلردر.

حكومت منوره، متعصبلر جوگه‌نینه باشن طقماس.

ملتنڭ ترقی وتعالیسی وتوزه‌لووی طبیعی بر نرسه‌دركه، آنڭ آغمن طوقتاتو ممكن توگل. بونلر تاریخ ایله اثبات ایتلگان نرسه‌لردر. اش شول حالده بولغاندن صوڭ بوكونگه قدر بولغان وبوندن صوڭ بولاچق تفتیشلردن قورقورغه سبب یوقدر. بالعكس بونلردن صوڭ حالنڭ حقیقتی دخی‌ده گوزلره‌ك آڭلاشلور. مسلمانلرنڭ مقصود ومطلوبلری معارف ومدنیت بولغانلقدن، حكومتكه:

- «بزگه كوبره‌ك یاردم ایت! چونكه ایڭ آرتده قالغان كشیلر بزلرمز» دیب ئه‌یته آلاچقمز.

بعض روس گازیته‌لرنده اولچه‌وسز یاكه بر غرض ایله یازلغان مقاله‌لردن‌ده اورگه‌نیش توگل.

اوزغان هفته‌ده دولت دوماسنده مذاكره‌سی تمام بولغان «اشكولا نظامنامه‌سنده» كورلدكینه كوره، حكومت ودوما بزنڭ ملی مكتبلرمزنی اوز تصرفمزده قالدردی.

بزگه مخصوص روس اشكولالرنده تحصیل اوزتلمزده بولاچقدر. بوامتیاز دولت ساذینده بر آز اوزگه‌رتلگان تقدیرده‌ده روسلرنڭ مكتبلرمزگه امنیت، لسانمزغه اعتبار قیلغانلقلری میدانده قالاچقدر.

حال شولای بولغاندن صوڭ، بارسون تفتیشلر ایدلسون، روسلر ایله مسلمانلر آراسنده شك وشبهه‌لرگه اورون قالماسون. مسلك مدنیه‌مز اوچون دائم طرشورغه هیچ طوقتامیچی طوغری یول ایله طرشورغه تییش.»

اسماعیل.

توركی تلی هوسكارلری.

مدرس فیضوللین جنابلری وقت گازیته‌سینه «توركی تلینه التفات» عنوانده بر مقاله یازوب زایساننده روسلردن توركی تلن بله‌سی كیلگانلر بولغانن خبر بیره. بوحالگه ممنونیت اظهار قیلا. بوبزنڭ اوچون خیرلی فال، دی. فی الواقع روس وطنداشلرمزدن تلمزنی بلورگه هوس قیلوچیلر كوبدر. بعضلری بونی مجرد هوس ایله بلورگه فرض قیلالر. بعضلرینه سودا وتجارت اشلری اوچون تلمز لازم‌ده. الوغ وطنمز روسیه‌نڭ یارطیسندن آرتغی تركلر ایله مسكوندر. آزیه طرفنده تركلر روسلرنڭ اوزلرندن آرتقدر.

حال بوكه روسیه‌نڭ سودا وهنر معامله‌لری بركتلی آزیه‌گه كوچه‌رگه طورا. بو احتماللره نظرا ترك تلن بلو روسلرغه یاوروپالیلرندن برسن بلوكبی لازم وضروردر.

زایسان شهرنده توركچه اوقی باشلاغان روسلر «معلم اول» نڭ یارطیسینه قدر بیك اخلاص ایله طانوب قوانوب اوقیلر ایمش ده، آندن صوڭ اخلاصلری قایتا ایمش.

فیضوللین جنابلری بوحالنی الفبا وقرائت كتابلرینڭ قصورلرندن كورمكچی بولا. اول كتابلر یاخشی بولسه، روسلرنڭ اخلاصلری قایتماس ایدی، دی.

بو آلای توگل. بونده باشقه بر سر بار: روسلر «معلم اول» نی تیز وآسان طانولرینه قزغوب اوقیلر. باشده طانوب اوقووی بیك كوڭللی بولا. صوڭره، طانوب بتفرگاچ آڭلارغه نوبت ییته. جمله‌لرنی روسلر آڭلی آلمیلر. آڭلاماغاچ نیچك اوقوسونلر.

قزانده‌ده بوحال بیك كوب واقع بولدی. بیك كوب استودینتلر معلم اول ایله تركچه اوقودیلر، توركی طانودیلر. لكن آنڭ ایله‌گنه توركی تلن بله آلمادیلر. هوسلری قایتوب قایسیلری شرق تللری كافیدراسنده اوقونی طاشلادیلر. معلم ثانی اوقورغه عربچه اوقورغه، هوسلیلری‌گنه قالدی.

بوحال هر تلده بولا. مسلمانلردن نی‌قدر كشی روسچه بلمكچی بولوب اوقورغه كرشه‌لر. طانوغانچی اوقیلر. اوقورغه طانوغاچ لغات بلونوبتی كیله. كتاب اوقو ایله‌گنه روسلر ایله قاتشماغان كشیلر لغات روسیه‌نی بله آلمیلر. ایركسز اخلاصلری قایتا، طاشلیلر. روس ومسلمان یاشلرنده فرانسوزچه یانیمسچه اوقی باشلاب قاراماغان یكت یوقدر. همه‌سی برایكی آی اوقوب قاریلر بولمی. طاشلیلر.

بونڭ سببی مذكور تللر اوچون منتظم شفاهی تعلیم نامه‌لرنڭ بولماویدر. روسچه‌غه شفاهی وتدریجی تعلیمنامه قرائم كاراس افندینڭ «ترجمان روسی» ندن باشقه یوقدر.

اول‌ده آرتق منتظم توگلدر. فرانسوزچه اوچون اوللیندورف ومارگو اثرلری بولسه‌ده معلمسز اوقورلق توگلدرلر. هر كمنڭ ساعتینه بره‌صوم بیروب همان معلمدن اوقورغه قدرتی ییتمی. اوزندن اوزی اوقوب فائده‌لانمقچی بولا. معلمسز اوقورغه یاراقلی كتاب یوق. شول سببدن باشلانغان اش قوشلانمی قالا كیته.

حاضرده تعلیم لسان اوچون „ اصول طبیعیه “ چغاروب قارادیلر. بواصول بالالرنڭ آنالرندن تلگه اویره‌نو ترتیبینه مبنیدر. هربالا ایكی یل اچنده آناسینڭ تلن اویره‌نوب سویله‌شه باشلی. بالالردن عقللیراق وتجربه‌لیره‌ك زورلر برایكی یل اوقوایله هیچ برتلنی بله آلمیلر. اصول طبیعیه آنالرنڭ بالالری ایله سویله‌شو اصولینه بیك موافقدر. روسیه‌نڭ اورتا مكتبلرنده بویللرده یاوروپا تللرن اصول طبیعیه ایله اوقوتالر. تریللینگ، اوكتاو، وروسین اثرلری اوشبو اصولده‌درلر. لكن بوده بیك آوردر. بواصول ایله‌ده پراكتیكه‌سز فرانسوزچه ونیمسچه‌نی بلگان كشی یوقدر.

ایمدی توركی تلینه كیله‌لم. نه اصول طبیعیه ونه‌ده اصول صنعیه ایله اوقوتورغه جایلاب چغارلغان بر تعلیمنامه‌سی بولماغان توركی تلن نیك هوس ایله اوقوسونلر. البته اوقوماسلر. باشلاسه‌لرده طاشلارلر.

ایشته بونده یاش مؤلفلرمز اوچون مهم بر اش بار:

وطنداشلرمز روسلرغه توركی تلن اویره‌تو اوچون منتظم بر «دروس شفاهیه» تألیف قیلسونلر. لسان ملییمزنڭ شیوع واعتباری اوچون بوندی كتابلرنڭ بیك كوب فائده‌سی بولور. لسانمز اویله عالی برتلدر، كه بلوچی مستشرق افندیلر تامزگه عاشقدرلر. مشهور رادلوف توركی تلن لسان عمومی بولورغه یاراقلی بیگل برتل‌دی طورغان ایدی. فضیلتلو ن. ای. آشمارین جنابلری تركی تلنده باشقه هیچ برتلده بولماغان دقیق ومهم تركیب، معنا وافاده‌لر بار، دی.

خیر بی.

خارجی خبرلر

تركیه - بوكونلرده تركیه پارلامینتنده تیمر یوللر حقنده مذاكره بولغان وقتده صوللردن اسماعیل كمال اسملی دیپوتات باش وزیرحقی پاشا تیمر یول شركتلرندن بخشیش آلا، دیب سویله‌گان ایكان. بواش پارلامینتده بیك زور طاوش چغوغه سبب بولغان. حقی پاشا ایله خارجیه وزیری رفعت پاشا بوافترانی نیندی منبعدن آلوب، سویله‌گانلگن صوراغان وقتده درویش بك اسملی دیپوتات اسماعیل كمالنڭ یاڭغاغینه یوزرق ایله صوققان. دیپوتاتلر آراسنده طاوش بیك زورغه كیته‌چك بولغانلقدن، پارلامینت رئیسی مجلسنی یابقان.

◆◆

بوكونلرده صیربیه‌نڭ پایتختی بیلگراد شهرنده «پاریژ» اسملی مسافرخانه آلدنده آلبانیه‌نڭ زور كشیلرندن شریف آغانی اوزینڭ وطنداشی ابراهیم ریؤلؤیر ایله آتوب ئوترگان. صوڭره اوزی قاچوب كیتكان ایكان. آرتندن قووب بارغان وقتده اوچ پالیتسه‌یسكی ایله باشقه اوچ كشینی جراحتله‌گان. نهایت اوزی آغر صورتده مجروح بولغان حالده قولغه آلنغان.

شریف آغا اوتكان سنه آلبانیه‌ده تركیه حكومتی خلافینه فتنه چغارغان آرناودلرنڭ باشنده طورغان ایكان. ترك عسكرلری طرفندن مغلوب بولغاچ، صیربیه‌غه هجرت ایته‌رگه مجبور بولغان. ابراهیم پالیتسه حضورنده صورالغان وقتده شریف آغانی شخصی دشمانلق سببلی ئوترگانلگن اقرار قیلغان.

ایران - ایران شاهینڭ نائبی بوكونلرده مجلسده ادارۀ مشروطه یولی ایله بارورغه آندایتدی وایرانڭ داخلی اشلری حقنده سویله‌گان بیاننامه‌سنده مملكت اچنده ترتیبلر یاصاونی خلق وكیللرندن امید ایتكانلگن اعلام قیلدی. صوڭره ایران وزیرلر كابینیتی تأسیس ایتونی سپهدارغه طابشرغانلغن سویله‌دی.

حاضرده ایرانڭ كابینیتنده باش وزیر سپهدار، مالیه وزیری ممتاز الدوله، پوچته‌هم تجارت وزیری معاون الدوله، معارف وزیری علاء السلطنه، داخلیه وزیری مؤتمر الدوله، خارجیه وزیری محتشم الدوله بولاچقلر. عسكریه وزارتن وقتلیچه سپهدار اداره قیلاچق.

باش وزیر سپهدار طهران پالیتسه‌سینڭ رئیسلگینه مشهور پالیتسه‌میستر یفریم‌نی تعیین قیلدی.

◆◆

صوڭغی كونلرده تبریز گازیته‌لری تركیه‌بله پیرسیه‌نی دوستلاندرورغه طرشو حقنده بیك كوب مقاله‌لر یازا باشلاغانلر. «شفق» اسملی جریده‌ده «اتحاد اسلام» سرلوحه‌سیله یازلغان مقاله‌نڭ بو طوغریده بیك زور تأثیری بولغان، دیب روس گازیته‌لری یازالر.

◆◆

روسیه‌نڭ قزوینده‌گی عسكرلری روسیه‌گه قایتورغه یولغه چققانلر.

میكسیكه - آمیریكه‌ده میكسیكه جمهوریتنده اختلال همان دوام ایته ایكان. قوشمه جمهوریت حكومتی میكسیكه اشلرینه قاتشو اوچون، بر مقدار عسكر جیبارغه قرار بیرگان.

تركیه وایتالیه - بو آراده تركیه بله ایتالیه آراسنده طرابلس حقنده چققان اختلافنڭ زورغه كیتو احتمالی گازیته‌لرده یازلا باشلادی. بوندن مقدم ایتالیه حكومتی اوزینڭ ضررینه طرشقانلغی اوچون، طرابلسنڭ والیین اورندن چغارونی تركیه‌دن طلب ایتكان ایدی. تركیه آنڭ طلبن النفاتسز قالدردی. اوشبو سببدن ایتالیه گازیته‌لری تركیه خلافینه شدتلی مقاله‌لر یازا باشلایلر. «ژورنال دُ ایتالیه» گازیته‌سی تركیه ایله یومشاق معامله‌ده بولنغانلقلری اوچون، باش وزیر لوتساتی ایله خارجیه وزیری سان جولییانونی انتقاد قیلا. «بو حقده تیزلكده پارلامینتده وزیرلرگه زاپروس یاصالاچق. تركیه‌نڭ یاڭا برو‌نینوسلر اشله‌تكانن بله طوروب، بزنڭ وزیرلر طرابلس اشلری حقنده بر تدبیرگه كرشمیلر. حال بوكه بزگه حاضرگی كونده تركیه‌نڭ ضعیفلگندن استفاده قیلوب قالورغه تییش ایدی. ئه‌لله بزنڭ وزیرلر تركیه فلوطینڭ ایتالیه صولرینه كیلوون كوتوب یاتالرمی؟» دی.

استانبولدن آلنغان تیلیگرامغه قاراغانده ترکیه‌نڭ‌ده بیرشورگه ایسه‌بی بوق ایکان. ایتالیه گازیته‌لرینڭ صوغش پاراخودلری ییبه‌رورگه کیره‌ك، دیگان سوزلرینه جواب اولمق اوزره طرابلسقه پاراخودایله عسکرلر هم صوغش قوراللری ییبه‌رگان.

روسیه و قتای – پیکیندن آلنغان خبرگه قاراغانده قتاینڭ شورای عالیی هر کون مجلس یاصاب، روسیه‌نڭ بیرگان اولتیماتومی حقنده مذاکره ایتمکده ایکان. صوڭغی مجلسلرنڭ برسنده قتاینڭ خارجیه وزیری اینچانغ بوخصوصده همه‌حکومتنڭ‌سیاسیلری ایله سویله‌شکانلگن اعلام قیلغان. آنلرنڭ گیرمانیه‌سفیرندن باشقه‌لری حاضرگی کونده روسیه‌گه صلحنی بوزارغه ممکن بولمایاچغن سویله‌گانلر. اینچانغ روسیه‌وقتای اختلافندن قطع نظر ایله قتای حکومتینه بیك قاتی حاضرله‌نورگه تییشلگن بیان ایتکان. –«حاضرگی کونده مانژوریه بله مانغولیه‌غه کریزیس زمانی کیلدی. آندن قوتلور اوچون، اول ییرلرگه بیك کوب عسکر هم صوغش‌حاجتلری ییبه‌رورگه کیره‌ك. عسکرنڭ حرکت پلانی حاضردن اوك ترتیب‌قیلنورغه تییشلی» دیگان هم نطقینڭ آخرنده عسکری اشلرنی ترتیبکه‌صالواوچون، قتایغه بیك زوربورج آلورغه‌لزوم کورلگانلگن اعلام قیلغان. شورای عالی اعضالرینڭ کوبسی خارجیه وزیرینڭ مذکور فکرینه اشتراك ایتکانلر.

یاپونیه گازیته‌لری بو طوغریده بوتونله‌ی اوك روسیه‌نی یاقلاب بترمیلر. شول سببدن اقصای شرق گازیته‌لری روسیه بله قتای آراسنده‌صوغش‌باشلانغان‌تقدیرده یاپونیه‌نڭ ایکنچی یاقغه آوشوندن قورقوب یازالر.

آنگلیه – آنگلیه حکومتی ۱۹۱۱ هم ۱۹۱۲ نچی یللرده بحری اشلر اوچون، ۴۴۳ میلیون صوم مصارف طوتارغه قرار بیرگان. اوشبو آقچه‌نڭ برنیچه میلیون صومینه دریدنوت اصولنده ۵ برونینوس اشله‌نه‌چك ایکان.

◆◆

بو کونلرده آنگلیه‌نڭ وکیللر پالاتاسنده محافظه‌کارلردن مشهور بالفور فرانسیه وگیرمانیه‌نڭ ترکیه‌ده تیمر یوللر صالورغه تله‌ولرینه عدم ممنونیتن اظهار قیلدی.

«آنلرنڭ بغداد یولن صالولری هم کچوك آزیه‌ده تیمر یول خطلری صوزولری اول تیره‌ده آنگلیه‌نڭ تأثیرن بترورگه سبب بولاچق» دیدی.

خارجیه وزیری گره‌ی بالفورغه اوشبو ره‌وشده جواب بیردی: – «گیرمانیه حکومتی بغداد تیمر یولن صالورغه امتیاز آلغان ایندی. شول سببدن حاضرده آنڭ بواشن وجودکه چغارورغه اختیاری بار. پیرسیه‌نڭ شمالی بزنڭ اوچون اهمیتلی توگل. اگرده آنگلیه تیمر یول صالورغه امتیاز آلورغه تله‌سه، پیرسیه‌نڭ جنوب طرفندن آلورغه تییشلی. حاضرده بزنڭ نیمسلرگه بیرگان امتیازنی کیری آل، دیب ترکیه‌دن طلب ایته‌رگه حقمز یوق. فقط طاموژنا مسئله‌لرنده امتیاز بیرمه‌ونی صورارغه قولمزدن کیله. نهایت بزگه ترکیه‌نڭ باشقه ییرلرنده تیمر یوللرن صالدرورغه ممکن. اگرده بزطاموژنالرنی ۴ پروتسینتقه قدر کوته‌رورگه راضی بولسه‌ق، ترکیه حکومتی تیمر یوللر اوچون، امتیاز بیره‌چك. اگرده بو آقچه‌لر ترکیه‌ده قوّتلی هم‌حقانیتلی‌مأموریت وجودکه کیترو اوچون‌صرف ایتله‌چك‌بولسه، ممنونیت ایله بیره‌چکمز. ترکیه‌حکومتی بزدن آلغان آقچه ایله بزگه‌ضررلی بولووی‌احتمال بولغان یوللرنی صالدرورغه فرض قیلسه، آنڭ اوتنچن قبول ایتمه‌یه‌چکمز» دیدی.

داخلی خبرلر

معلملر کورصی – باکوده‌روس-تاتار مکتبلرنده‌گی تاتارتلی معلملری اوچون کورص آچلغانلغی خبر ایتلگان ایدی. بو کورص ۱۶ نچی‌فیوْرالده تمام‌بولدی. تاتار تلن تعلیم طریقلرن فریدون بك کاچیرلینسکی کورسه‌تدی.

کورصدن مقصد تاتارتلی معلملرینڭ آناتلن تعلیم‌طریقلرندن نی درجه‌ده خبردار ایسکانچیکلرن بلوهم لازم اصلاحاتنی یاصاو ایدی. برنیچه کونگی مجلسلر وتجربه درسلری صوڭنده، تاتار معلملری حاضرلی طورغان سیمیناریه‌نڭ اوزنده خیلی اصلاحات یاصارغه کیره‌کلگی معلوم بولوب اوشبو نرسه‌لرگه قرار بیرلگان: ۱) گوری اوچیتلسکی سیمیناریه سینڭ بیش صنفده تاتارتلی درسلرن ۸ دن ۱۸ گه‌قدر آرتدرو هم اول درسلرنی مجبوری ایتو. (حاضرگه‌قدر ابتدائی‌معلملر حاضرلی‌طورغان بوسیمیناریه‌ده مسلمانلر اوچون مخصوص صنفلر بولسه‌ده، تاتارتلن اوقومجبوری درسلردن حسابلانمی ایدی). ۲) مذکور سیمیناریه‌گه کره طورغان شاکردلرنی قبول امتحاننده تاتار تلندن‌ده امتحان قیلوب آلو.

بودرسلرنی آرتدرو اوچون طوتلاچق مصارف شهر اداره‌سندن صورالاچقدر.

یانغن – بالاگوی استانسه‌سنده کینیماتوگرافده اوت چغوب بیك کوب کشینڭ هلاك‌بولغانلغی اوتکان‌نومیرده‌خبر ایتلگان ایدی. پایتخت گازیته‌لرنده کورلدگینه کوره یانغن کیچ ۸ ساعتده‌چقغان. بایرام کون بولغانلقدن کینیماتوگرف بتونله‌ی طولی بولغان. تیمر یولنده خدمت ایتوچیلرنڭ کوبسی بالاچاغالری ایله کیلگانلر. آپاراتده گاز شارتلاو سببلی یانغن چقغان. بیك‌تیز آراده بتون‌ایشکلرنی اوت‌چولغاب آلغانلقدن بیك آز کشی گنه‌چغوب قوطلغان. قالغانلرنڭ‌قایسی توتونگه‌طونچغوب، قایسی یانوب اولگان. خلق ایله برگه کینیماتوگرفده‌گی خدمتچیلر، میخانیك هم‌خوجه‌ده یانوب اولگان.

صوڭغی‌خبرگه قاراغانده‌بارسی ۱۰۰ له‌ب کشی هلاك بولغان.

دار الفنونلرده – پیتربورغ اونیوْیرسیتیتنده ۲۳ نچی فیوْرالده درسکه‌کیلوچیلر بیك آز بولغان. صاصی‌ایس چغاراطورغان نرسه‌لر طاشلانسه‌ده، بره‌وده‌حبس قیلنماغان. خارکف اونیوْیرسیتیتنڭ طبیه شعبه‌سینڭ برنچی صنفده‌غی استودینتلرنڭ شوشی آتنا‌اچنده اوقورغه کیلمه‌گانلری، اونیوْیرسیتیتدن چغارلاچقلر.

پیتربورغ اینستیتوتلرنده اوقونڭ ترتیب ایله بارغانلغن آگینتستوْا خبر ایته‌در.

چوما – چوما آورووی طارالو حقنده تورلیچه فکرلر یورته‌لر. چیت مملکت گازیته‌لری قتایده بودرجه‌ده قوّتلی ره‌وشده چومانڭ طارالووینه یاڭایل سبب بولغان‌دیلر. گرچه بوفکر اوستدن‌قاراغانده بیك اساسسز توسلی کورنسه‌ده، واقعده بونڭ‌بیك‌زور اهمیتی بار.

قتایده عموما بایراملر بتونله‌ی یوق درجه‌سنده آز. شونڭ‌اوچون آنلرده‌ایڭ زور بایرام یاڭایل‌بولا.

باشقه بایراملرگه برده‌اهمیت بیرمه‌سه‌لرده، قتایلر یاڭا یلنی اوزلرینڭ طوغان ییرلرنده‌اوتکارونی مجبوری براش ایتوب حسابلیلر. شونڭ اوچون یاڭایل آلدندن قتایده بر ییردن ایکنچی ییرگه کوچو باشلانا. هر بر قتای تله‌سه نیندی ییرده بولسون، طوغان‌ییرینه قایتا. بونڭ کوبلگن شوندن‌غنه‌ده‌چامالارغه‌ممکن: بر تینسین-پیکین‌یولی ایله‌گنه یاڭایل آلدندن قرق مڭله‌ب اشچی، حمال اوزغان. مونه‌شوشندن‌هجرت‌نڭ چومانی طاراتواشینه نی قدر خدمت‌ایتکانن بلورگه ممکن. قتای ومانچژوریه‌نڭ بیك کوب ییرنده چوما آوروینڭ بوقدر قوّتلی طارالووینڭ ایڭ زور سببلرندن برسی شوشی.

اطراف خبرلری

جنایت.

ته‌تش اویه‌زی، اورتابالتای ؤولستی، یوغاری بالتای آولینڭ محمدذاکر محمدیار اوغلن ۲۹ نچی غینوارده اوییته‌نامعلوم آدملر کروب اوتروب چقغانلر.

محمدذاکر افندی شول آولده ۳۰ یل معلم بولوب‌طورغاننڭ صوڭنده‌بوندن‌بیش یللر اوّل اوقتونی طاشلاب، شول آولده کیبت آچوب صاتو ایته باشلاغان ایکان. خاتونی وفات بولغانلقدن صوڭغی‌کونلرده یالغزغنه طورا ایکان. جانیلر بیچاره‌نی اوترگانلرده، موینینه باو صالوب چلانغه‌چغاروب طاشلاغانلر. خلق آراسنده سویله‌نگان سوزلرگه قاراغانده، مرحومنڭ برمڭ‌صوملاب آقچه‌سی بولغان. اوتروچیلر شول آقچه‌نی آلوب کیتکانلر. جنایت اورننده برته‌په‌چ، بر طوقماق هم قانلی‌چوپره‌ك کیسه‌گی قالغان.

قاراولچی تونله اورامده کملرنڭ چوالوب یورگانلگن سویله‌گاچ، پالیتسه شول آولنڭ بای‌مالایلرندن بیش‌کشینی حبس قیلوب ته‌تشکه ییبه‌رگان. شول مالایلرنڭ برسینڭ اوینده ته‌ره‌زه‌پیالاسینه طقغان بر چوپره‌کنی طابوب، جنایت‌اورننده یرطلوب قالغان چوپره‌ك‌ایله هر ایکیسنڭ بر ایکانلگی معلوم بولغان.

مرحوم ۳۰ یل‌قدر معلم بولوب طروب کوب‌کشیلرگه استاذلق‌قیلغانلقدن هم‌بیك دیندار ومتقی آدم بولغانلقدن، آنڭ شوندی قایغیلی صورتده وحشیلر طرفندن اوترلووینه‌بتون‌اطراف‌مسلمانلری‌قایغرالر.

جنایتدن بیش کون اوتکاچ حاکملر حضورنده گاوده‌سن یاروب قاراب، ۳ نچی فیوْرالده دفن قیلغانلر.

پیتر پاول قرائتخانه‌سی.

۱۹۰۹ سنه‌نڭ ۲۹ نچی نویابردن باشلاب آچیلغان قرائتخانه‌مز الحمدلله بوکونگه قدر دوام ایته‌در. بوندن صوڭده مسلکنده دوام اولوون تلیمز. اوشبونی میدانه کیلترو اوچون سعی واجتهاد ایدوچی افندیلرگه تشکر ایده‌مز قرائتخانه‌مز اهمیت جهتندن کوندن کون آرتماقده‌در. غزیته وژورنال اوقورغه محبت ایدبده آلورغه‌قولنده آقچه‌سی اولمیه‌ن ذاتلر اوچون برنچی درجه‌ده خدمت‌ایده‌در. یاشلر وشاکردلر آراسنده اوقورغه محبتده آزتوگل بعض وقتده وقتدن بورون کیله‌ره‌ك کوتوب اوتروچی‌لر بولادر. اوقوچی حسابی کوندن‌کون آرتا باراداورتا حساب ایله هر کونده ۲۸ کشی کردکی معلومدر.

اسم وفامیلیه‌یازه تورغان کنه‌گه‌ده ۳ نچی دیکابردن باشلاب ۶ نچی فیبرالغه قدری ۱,۷۵۰ کشی اوقمشدر. بوعدد پیترپاول کبی ثلثدن آرتغی مسلمان اولان شهرگه آز کورنسه‌ده اهالی‌نڭ اوقوغه خصوصا غزیته وژورنال‌اوچون محبتنه‌قاراغانده آزده توگلدر. قرائتخانه‌مزده موجودغزیته‌وژورناللر: غزیته مسلمانچه: طنین، ترجمان علاوه‌سی ایله، وقت، یولدز، بیان‌الحق، نور، ایدل.

روسچه: روسکی اصلوؤو، سیبیرسکی ژیزن، روسکی ؤیستنیك، بیرژاؤییا ویدوموستی؛ کاسپی.

ژورنال‌مسلمانچه، صراط‌مستقیم، المنار، رسملی کتاب، شورا، اقتصاد، دین‌ومعشیت یالطیولط، ملانصرالدین.

روسچه: اسکیری، نؤایه‌ایلوستراتسیه، سبرسکی ؤاپروص. اوشبو ۲۹ عدد غزیته وژورناللر وقتیله کیلوب قرائتخانه‌مزنی تزیین ایتمه‌کده‌در. لکن کتاب ورساله‌لر بیك آزدر. اول جهتدن بولغان‌نقصانلیقنی (اعضا) افندیلر اجتهادی ایله‌بتر دیگان امیدمز بار.

کورشیلرمز اولان روس‌لر قرائتخانه‌سنده ۲۰ اشکاف کتاب اولوبده بزنڭ کتبخانه‌مزده بر اشکاف‌ده کتاب‌یوقلغی اعتبارغه آلورلق اشدر. حاضرده‌قرائتخانه‌مز روس‌قرائتخانه‌لری برلن برلکده اولوبده غورودسکی اوپراؤانڭ آستقی بوله‌لرنده‌در. کؤارتیر، اوتون، کاراسین، وتربیه کبی راصخودلر اوپراؤادن مجاناویرله‌در. اعضا افندیلرنڭ اوز آرا جمعیتلری بولوبده اوقو اوچون تعیین‌له‌نگان‌وقتلری، وترتیبلری، باردر. بوکونگه قدر دوام ایتکان قرائتخانه‌مزنڭ کیله‌چك کونده‌ده دوام ایدب خلقمزنی آغارتونی تلیمز.

نعمان اورانسکین

تورلی خبرلر.

∽ سابق ایران شاهی محمدعلی‌نڭ آدیوتانتی علی خان پاریژده قتل‌نفس‌قیلغان. علی خان صوڭغی کونلرده بیك‌فقیرلك‌ایله کون اوتکاره طورغان بولغان ایکان.

∽ طرویسکی یاشلرینڭ آتنالق کولکی ژورنالی چغارورغه رخصت آلورغه یوروتانلکلرن اداره‌مزگه خبر ایته‌لر.

∽ موسکوْاده «روسسکی ؤیدمستی» گازیته‌سینه ۲۲ نچی فیوْرالده‌غی باش مقاله‌سی اوچون بیش یوز صوم اشتراف صالنغان.

∽ صو یوللری آچلو ایله‌تؤمه‌ن‌دن‌ترتیب ایله‌اوشبوره‌وشده پاراخودلر یوروب‌طوراچق: تؤمه‌ن-طومسکی- بارناولغه آتناغه‌بر مرتبه، تؤمه‌ن-سیمی پالاتقه آتناسینه اوچ مرتبه، طومسکی ایله سیمی پالات آراسنده هر کونی.

دنیا اوز یولینه صالا.

مولوداوتکن وذهنی آچق بر بالاایدی. سکز یاشنه یتکاچده اوقو یولینه کردی. اون اچنده کوڭلینی چنلاب اوقویولینه قویدی. وسکزندن اون‌اوچینه چاقلی اوتکان وقتنی بیك اورنلی‌اوتکارووینه هراویلاغانی‌صاین قوانا وشادلانا ایدی. هم موندن صوڭده وقتنی بوشقه اوتکارماسکه هروقتده فائده‌لی علم آلو یولینی وعلم آلوبده ملا بولوب خلقی آراسنده‌اعتبارلی ومشهور کشی‌بولونی اویلاب‌هرتورلی‌تملی فکرلر وتاتلی خیاللر ایلان کون‌صاین درسینه اخلاصنی آرتدرا ایدی. شول یورشنده مولودکه یکرمی‌ایکی یاش‌تولدی. نابورغه قارالاچق‌یلی کیلدی. اگرده صالداتدن قوتلوب قالسه مولودنی اویلاندررمز دیگان اویلار مولودنڭ آتا آناسینڭ کوڭللرینه‌ده اورنلاشدی.

تربیه‌لنگن مدرسه‌سی نه‌ق مولودنڭ صالداتغه قارالاچق یلنده ترتیب‌که‌قریلو وی‌وشریکلرنده موندن صوڭ ترتیب برلان اوقوب‌بیك‌کوب اوزگارشلر بولووی‌مولودنڭ کوز آلدنده صایراب توردغندن‌بردن اوقوغه اخلاصی زور ایکنچی آنده مونده چغوب‌یورمگن‌بریاش یگتنڭ‌طوغان‌اوسکان یرندن آیریلوب یادیرلرگه باروب ئلله نیندای یاد کشی‌لر برلان آرالاشوطبیعی بیك‌چیتن کورلگانلکدن نابوردن‌قوتلوب قالسام صالدات خدمتی برابرنده دورت یل اوقورغه نذر بولسون دیگان ایدی. شولای ایتوب نویابرنڭ ۱۲ سنده پریومغه کروب قارالوب چقدی. صالدات خدمتندن قوتلدی. مولود هم آتا آناسی بیك قوانشوب قایتشدیلر.

کونلردن برکون مولودنی اویلاندررمکچی بولغانلرینی بلدروب آتا آناسی سوز قوزغاندیلر. لکن مولود آتا آناسینڭ سوزین ایشتکاچ ایتکان نذرلرن سویلاب اوزمقصودلرین آڭلاتوب معذور ایکاننی بلدرب آتاآناسندن عفواوتندی. وآنلرده بالالرینڭ‌سوزین‌طڭلاب صالدات‌خدمتی برابرنده مولودگه دخیده اوقورغه رخصت ایندیلر. مولودده آنلردن رخصت بولونی غنیمت بلوب شادلانوب قایتوب مدرسه‌گه کیتدی. اما بوآزغنه وقتده مدرسه‌نڭ اصولی

اوزگارگان درسلر ترتیبلی هرنرسه‌یکلّلك ایلان آڭلانغانغه کوره مولودده اوّلگی‌گه قاراغانده اخلاصنی بیگرا کده آرتدروب فکرینیده اوّلگی قویلغان پلانلردن بیك کوب اوزگارندی.

بورنغی اوکاز آلوب ملابولوب شهرت قازانودن باشقه آلغان‌علمی وصوك وقتده کورگن ترتیبی ایلان آولینڭ بالالربن اوقتوب‌خلقنه فائده‌کیترو اویلارینه‌کیلوب آلداغی کونده یاش‌بالالرا اوقویازو بلوب ملتینڭ آغاروینه اوزی سبب بولونی فکرلب اوقوغه کوندن‌کون هوسی آرتمقده ایدی. نهایت‌دورت‌یل ترتیبلی‌مدرسه‌ده‌ده اوقودی. واینکان‌نذرینیده یرینه‌یتکردی. ویخشیغنه علمیده بولدی. آخرده‌ایلینه‌ده قایتدی‌خلقیده‌اوزی‌اویلاغانچه‌خان‌کوتاردیلر. بربای کشی مولودکه قزینی ده بیردی. مولودده آزغنه بروقت‌اچنده عائله‌صاحبی‌سی وایکنچی دنیا کشیسی بولوب کیتدی. شول جلنڭ اچنده مولودکه پریغؤارجیوب آولغه ملاده یاسادیلر. جایگی‌وقتلر اوتوبده کیتدی کوز جتدی. آول بالالرینڭ اوقی تورغان وقتلرینه‌یتدی. مولودده یاتقانلغی فکرلرینی اونوتمادی. بورنغی وقت اول آولنڭ بالالری اوقوماسه‌لرده ایندی باشلاب اوقوته‌چغن خلقنه‌بلدردی. وخلقیده بورن اوقو کورمدکلرندن جدید قدیمن تیکشرمدیلر. بیك خوش‌دیوشدیلر. ئلله‌نی زمانلردن بیرلی اوت یاغلمغان جایگی کونلرده هر تورلی حیوانلرغه کولاگه بولوب توروچی آولده برایسکی مکتب اوبی بار ایدی. مولود شول اوینی توزه‌تدردی. جلیتوب بالالرنی جیوب اصول صوتیه ایلان‌اوقوته باشلادی. بر آی‌چماسی اوته‌ر اوتماسدنوك شول آولنڭ اسددیکان بر صوفی ملاسی «اصول جزید» دیگان مسئله‌نی میدانغه چغاردی. آول خلقیده چاپانی اوزن چالماسی زورقازاندای نیچه یللردن آوروب صوصاغان وقتلرنده اوشکروب توکروب وبالا چاغالرین ایملاب یورگن اسد صوفینڭ سوزینی حقیقت وفائده‌لی دیوب توشنولرندن خلقلر هیچ بر سوزگه کیلماسدن «بزگه اصول جزیدچی ملا کراکمی» دیوب مولود ملاغه قارشی توردیلر. مولوده‌خلقینه‌نیچه حقیقتنی آڭلاتوغه طرشسه‌ده «بای‌برلان اولاشمه‌مالڭ توگلور باطربرلان آلشمه بیلڭ بوگلور نادان برله سویلاشمه حقیقتلی سوزڭ کوملور» دیگان بورنغی بابایلرنڭ مقالنچه هیچ آڭلاتا آلماغانلقدن بورنغی تاتلی فکرلرندن محروم بولوب نادان خلقنڭ تلاونچه اش قیلوغه مجبور بولدی. یاش ملااوزلری‌نڭ دیگانچه یوری باشلاغاچ خلق آراسنده شاوشوبتدی. نادان خلق یاش‌ملانی‌تاغیده اوّلگیچه حرمتلای باشلادیلر. آخرده‌یاش ملا حقیقت یاق برلان نادانلرنڭ تشنه قاتی ایسکانینی بلوب آلغاچ اسد صوفی آرباسینه اوتوروب نادانلرنی قایزلی باشلادی. اسد صوفی چیدی آلماینچه اوز آرباسندن یغلوب توشدیده آربا یاش ملانڭ اوزینه ایرکن قالغاچ راحتلنوب چابا. ایکنچی‌دور باشلانا.

شاه زمان آتاوی.

﴿ خارجیه وزیری صازونف‌نڭ ۲۱ نچی فیۋرالده آوری باشلاغانلغی تیلیگرام خبرلرنده کورندی.

﴿ موسکۋاده «اوترو راسسی» گازیته‌سینڭ ۲۲ نچی فیۋرالده چققان نومیری اوچون بیش یوز صوم اشتراف صالنغان.

﴿ آرتۋین اوکروگنده، اشچیلر اوچون بولغان ایکی زور یورطنی قار باصقان. یورت آستندن ۱۷ اولك آلنغان. ۱٦ کشی قاطی، ۷۰ کشی ییکلچه ایمگه‌نگان.

﴿ خیۋا خانی وبایلری ییدی صوولایتنده ضررلانغان کشیلر فائده‌سینه ٦ ملڭ صوم اعانه ایتکانلر.

﴿ موسکۋاده „Доля бѣдняка" اسملی گازیته‌نڭ محرری طراۋین‌نڭ اوینده اوّل تنتو یاصالوب صوڭره حبس قیلنغان.

﴿ آلماتیده ۲۳ نچی فیۋرالده تونله ییر سلکنو حس ایتلگان.

﴿ پیتربورغده پیتر ۋیلیکی کوپرن قاراب اشله‌توچی رامانف، کوپر صالغانده‌غی خیانتلری اوچون سیناتور نیدگارت طرفندن حکمگه بیرلگان.

﴿ باش طبیه اینسپیکتوری مالینوۋسکی اقصای شرقدن کیری پیتربورغه قایتقان.

﴿ معارف وزیری کاصسونڭ اورندن چغاچغی حقنده پیتربورغ اهالیسی آراسنده سویله‌نگان خبرلر کوندن کون قوّتله‌نه بارا.

﴿ پری آمور گینیرال گوبیرناتورینه یاردم ایتشورگه پیتربورغده‌غی چوماغه قارشی طورو کامیسیه‌سی طرفندن اون طبیب ییبه‌رله‌در.

﴿ پیتربورغده روس - فرانسوز سودا پالاتاسی یاصارغه پادشاه حضرتلری طرفندن رخصت ایتلدی.

﴿ سیۋاستوپولده طاو اوستنده یانلری چغارغه یاقنلاشقان بر مسلمان خاتونی هم برایر طابلغان. بونلر قار اوستنده ۸ کون یاتقانلر. حاضر یالتا شفاخانه‌سینه ییبه‌رلگانلر. ترلولری امیدلی.

﴿ پسکوف گوبیرناسندن صایلانغان دیپوتات طکاچوف وفات بولغان.

﴿ خیرصون گوبیرناتوری ف. آ. بانتیش ایرکوت گوبیرناتورلغینه، ییکاتیرینصلاف ۋیتس گوبیرناتوری گریۋینیتس خیرصون گوبیرناتورلغینه، ایرکوت گوبیرناتوری ران طومسکی گوبیرناتورلغینه تعیین ایتلگان. نوۋگورود گوبیرناتوری باشیلوف اوفاغه گوبیرناتور ایتوب تعیین ایتلگان.

﴿ بتون پاریژنی شاولاتقان، خاتونلر اوچون چغارلغان چالبار روسیه‌گه‌ده کیلوب ییتکان. موسکۋاده شوندی چالبار کیگان خاتونلر اوراملرده کورنه باشلاغانلر.

قزان خبرلری

زیمسکوی صابرانیه - ۱۰ نچی مارتده ولایت زیمستواسینڭ غیرعادی مجلسی بولاچق. مجلسده مذاکره ایتر اوچون، اوپراۋا طرفندن ۱۱ معروضه تقدیم ایتله‌چك. آنلر اچنده خالیر وطاعونغه قارشی چاره‌لر طابو، دیوانه‌لرنی دوالاو اشلرینه اهمیت بیرو، حفظ صحت اشلرن ترتیبکه صالو، چیستای اویه‌زنده تجربه قری یاصاو وآنڭ اوچون کیره‌ك قدر آقچه تعیین ایتو، یانغنلرغه قارشی چاره‌لر طابو، زیمستوالر طرفندن صناعت استبیزدی یاصاو هم اوپراۋا اعضالغندن استعفا قیلغان پلوتنیکوف وبیلکیۋیچ اورنینه ایکی اعضا ایله ینه‌دن بر یاڭا اعضا صایلاو مسئله‌لری بار.

مکتبلر کامیسیه سی - ۲۴ نچی فیۋرالده مکتبلر کامیسیه‌سینڭ مجلسی بولغان ایدی. مجلسده تعلیم عمومی یاصارغه طرشو اوچون، یاڭا اوقوخانه‌لر بنا ایتو مسئله‌سی مذاکره‌گه قویلدی. کامیسیه ۱۵۰ بالالق ۳ تکمیلی اوقوخانه‌نی ٤ نچی چاست پالیتسه‌یسکیلری طورا طورغان بناده، ۸۰۰ بالا اوقورلق ۱٦ کامپلیکتلی زور اشکولا آچارغه هم نیکولایفسکی میدانلقده وتیخۋینسکی چیرکه‌و ایشگی آلدینه بره‌ر اوقوخانه آچارغه قرار بیردی.

اچملك استعمالی - ۱۹۱۰ نچی یل اچنده قزان ولایتنده خزینه‌نڭ مسکرات کیبتلرندن ۱،۲٦٤،٤٤٦ چیله‌ك اچملك صاتلغان. آندن آلده‌غی یلده آزراق یعنی ۱،۱۷۵،۷۰۲ چیله‌ك صاتلغان ایکان.

کورس - ۲۱ نچی فیۋرالده دارالفنوننڭ طبیه شعبه‌سنده چوما، خالیر هم تیف کبی وغوشلی آورولرغه قارشی طورو اوچون، کشیلر حاضرله‌و حقنده کورس آچلدی. کورسقه ۸۰ قدر طبیب دوام ایته. داخلیه وزارتی اوشبو کورسقه پریمور ولایتندن ۋراچ فورتوناتفنی ییبه‌رگان.

ۋاگون یوللری حقنده - بوندن مقدم روس هنرمندلری جمعیتی شهردن کوزی، خیژیتسه هم یاگودنی بیسته‌لری آرقلی پورخاوایغه ۋاگون یولی یاصارغه مساعده صوراب شهر اداره‌سینه مراجعت ایتکان ایدی. شهر اداره‌سی بو طوغریده ۋاگون یوللری اداره‌سینه خبر ییبه‌روب، مذکور ییرلرگه طرامۋای یولی صالورغه تله‌گانلگی یاکه تله‌مه‌گانلگی حقنده جواب بیروون طلب قیلدی. اگرده معلوم بر مدت اچنده بیلگیه جمعیتی ۋاگون یولی یاصاتا آلماسه، معاهده بوینچه شهر اداره‌سینڭ پورخاوایغه ۋاگون ییبه‌رو اوچون، هنرمندلر جمعیتینه امتیاز بیرورگه حقی بولاچق.

طاشلاندق بالالر - ۲۱ نچی فیۋرالده بر خاتون باراطینسکی‌نڭ مونچاسنده ٤-٥ یاشلر چاماسنده برایر وبر قز بالانی قالدروب کیتکان ایکان. بالالرنی یتیمخانه‌گه ییبه‌رسه‌لرده، صوڭره آنالری طابلغان. آنڭ گییورگییفسکی اورامده استیپانوف یورطنده طوروچی لیبانۋا فامیلیه‌لی مارجا ایکانلگی معلوم بولغان. بالالرنی آناسینه قایتاروب بیرگانلر.

ناچار ایتلر.

۲٤ نچی فیۋرالده بازارده‌غی ایتلرنی تیکشررگه شهر اداره‌سی طرفندن تعیین ایدلگان طبیب پچه‌ن بازارنده‌غی ایت کیبتلرن تفتیش ایتوب، ظریف حسام‌الدینف نام ایتچینڭ کیبتندن ۱۵ پود چاماسنده طامغاسز ایتلرنی مصادره قیلوب ایتچینڭ اوستندن پرتاکول قویوب کیتدی. ایشلدکینه کوره بو کیبتچی اوستندن بویل اوچنچی مرتبه پرتاکول قویلا ایمش.

دوما مجلسی - ۲۲ نچی فیۋرالده شهر دوماسینڭ مجلسی بولدی. شهرنڭ موقت رئیسی مفتاح‌الدین ایمانقولف جنابلری آورو بولغانلقدن، بو مجلسده شهر اداره‌سینڭ اعضالرندن پلیتنف رئیسلك ایتدی. مجلسده ایڭ اوّل شهرده فقیر کشیلر اوچون، بولغان فاتیرلرنی اصلاح قیلو حقنده گلاسنیلردن اوستروزیر جنابلرینڭ معروضه‌سی مذاکره‌گه قویلدی. معروضه‌ده فاتیرلرنی حفظ صحتکه موافق ره‌وشده یاصاتورغه یورطخوجه‌لرن مجبور ایتو حقنده شهر اداره‌سینه طرشورغه کیره‌ك‌لگی بیان ایتلگان ایدی. دوما بو مسئله‌نی ایڭ اوّل صناعت کامیسیه‌سینه وآندن صوڭ مالیه کامیسیه‌سینڭ قاراوینه طابشرورغه قرار بیردی.

صوڭره آکادیمیه بیسته‌سنده طوروچی کشیلرنڭ آنده‌غی اورام اسملرن آلماشدرو حقنده‌غی اوتنچلری کیڭاشکه قویلدی. آنلر ۲ نچی صالداتسکی اورامنی دوستویفسکی ۲ نچی طاو اورامینڭ آرچاقرینه طابا کیتکان باشن شچیدرینسکی، پوپیریچنو آکادیمیچسکی اورامنی آقصاقفسکی، ۲ نچی آکادیمیچسکی اورامنی آستروفسکی هم برنچی صالداتسکینی گانچاروفسکی دیب آتاونی اوتنگان ایدیلر. بعض گلاسنیلر آندی ناچار اوراملرنی روسلرنڭ زور محررلری اسمی ایله آتاونی معقول کورمیچی سویله‌سه‌لرده، کوبسی: «آنڭ ضرری یوق. بوندن صوڭره شهر اداره‌سی اول اوراملرنی ترتیبکه صالورغه طرشور» دیدیلر هم شهرده‌گی بالشوی، پوپیریچنی، مالی کبی اوراملرنی یاخشیراق اسملرگه آلماشدرونی هم شهرده‌گی یورطلرنی خوجه‌لرینڭ اسملری ایله یورتمیچی پایتخت شهرلرنده‌گی کبی نومیرلر ایله یورتونی معقول کورگانلکلرن اعلام قیلدیلر. دوما آکادیمیچسکیده طوروچیلرنڭ اوتنچلرن قبول ایته‌رگه هم گلاسنیلرنڭ معقول کوروب سویله‌گان مسئله‌لرن کامیسیه قاراوینه طابشرورغه قرار بیردی.

دوما طرفندن شهر بانکه‌سینڭ بریللق مصارفینه ۳۸۳۹۸ صوم تعیین قیلندی.

پوله - بو کونلرده کوندزگی ساعت ۱۱ لرده اونیۋیرسیتیت اورامنده نامعلوم آدم طرفندن آتلغان پوله ایسکی کلیننك‌نڭ ته‌ره‌زه‌سن تیشوب کروب، بوش کاراواتقه کیلوب به‌رلگان هم آندن استیناغه کیلوب کرگان. باشقه کاراواتلرده برنیچه آورو ایله آورولرنی صاقلاب اوطوروچی خدمتکارلر بولغانلر ایکان. بختکه قارشی آنلرغه پوله‌دن ضرر کیلمه‌گان. تفتیش صوڭنده پوله‌نڭ عسکری ملطقدن آتلغانلغی معلوم بولغان. پوله عسکرلرنی آتارغه اویره‌تکان وقتده صوکونی طرفندن اوچوب کیلگان بولورغه کیره‌ك، دیب گمان قیلالر. بوندن مقدم شوندی اوق پوله ۋوزنیسینسکی اورامده اوسپوف نام آدمنڭ فاتیرینه ته‌ره‌زه‌سن تیشوب کرگان ایدی.

اعانه‌لر - ییدی صوولایتنده زلزله‌دن ضرر کورگان کشیلر فائده‌سینه ۷ نچی فیۋرالدن صوڭ جییلغان - ۹٦ صوم ۸۰ تیین. پیرم ولایتنده فضل احمد صبغت‌اللین جنابلرندن ۵ صوم اداره‌مزگه طابشرلدی. اوشبو آقچه‌لرنی ۵۸ نچی نومیر گۋیتانسه بوینچه تییشلی ییرینه ییبه‌رو اوچون، ولایت کامیتیتینه ایلتوب طابشردق.

«یولدز» اداره‌سی آرقلی مذکور بیچاره‌لر فائده‌سینه جییلغان آقچه‌نڭ باریسی ۳٦۸ صوم ۷۹ تیین بولدی. اعانه بیروچی همتلی مسلمانلرنڭ همه‌سینه تشکرمزنی اظهار ایته‌مز.

زلزله‌دن ضررلانغان کشیلر اوچون، قزانده کازاکوف مسجدنده آخوند حبیب‌الله هم امام عبدالله عثمانفلرنڭ اجتهادی ایله ۱۰٦ صوم هم عبدالغیوم حضرت مسجدنده ٤۹ صوم اعانه جییلغانلغن اداره‌مزگه خبر ایته‌لر.

اداره‌گه خط

۱۹۱۰ نچی سنه ۲۱ نچی عنۋارده ۲۳ نچی رقم جریده‌ڭزده یازلمش اله قازاقلاری صادیق ملا محلسنده ایجکه‌دان عیری نرسه اوقتلمی دیب بوبزگا افیتراً محض کذب شرعا ونظاماً لازم جریده‌ڭزگه یازوڭز اینشاالله الرحمن یازارسز صادیق ملا محلسنده ۱۸۳۳ سنه‌دان بیرلی دایم اوقتله ایر بالالارعه اولا آتامز ملا محمدشاه اوقتدی اوزمز اوکازلی ایمام بولوب ۱۸۷۵ نچی سنه‌دان برلی بز هم اوقته‌مز اوز یورطمزده ترتب واصلاح ایله اولا ترکیه ایمان اعتقاد هم تجوید ایله قرآن کریم اوقتله هم علوم عربیه‌دان قرق حدیث شروط الصلواة تعلیم الصلوة الباب تحلیقول آدم بخار زاده تحفه مختصر وقایه هم فاریس ایلان یك حکایت هم حمد بیعت اوقتلادور امّا بو ۳٦۲ نچی نومرده یازغان ایجك‌دان باشقه اوقتلمی دیگن بزلارگا افیترا بوالدی الحمدلله رب العالمین اوزمزنڭ کامل ایچتهات‌مز ایلان ٦۰ قه قریب بالالارنی اوقته‌مز بو افیتر بزنڭ اوزمزگا ننذای روسچه یازالعاننی معلوم ایتوب جریده‌ڭزده یازوب اعلام قیلاسز ۱۹۱۰ نچی یلده ۲۲ نچی فیبرالده سریك کوکشای اسکی اویز کوللی کیمی اسکی ۋولاس اله قازاقلار قریه‌سنده اوکازنوی ایمام محمدصادق ملا محمدشاه مردوم اوغلی.

«یولدز»:

بو مکتوب یازوچیسینڭ اوتنوی بوینچه درج ایدلدی. اول ملانڭ محله‌سی حقنده «یولدز» ده یازلغان سوزلرنڭ افترامی یوقمی ایدکن بو مکتوبنی اوقوغان کشیلر اوزلری شاید آڭلارلر. اداره‌اوز طرفندن مکتوبکه هیچ برسوز آرتدرمادی هم املاسن‌ده اوزگه‌رتمیچی علی‌حاله «ایمام»لری ایله‌برگه درج قیلدی.

ناشر ومحرری: احمدهادی مقصودی.

قزانده بازار بهالری: ۲٦ نچی فیبرالده		
آلغی بال، فوبرق ایله	۷ صوم	— تین
قوری صغر پوطی	« ۱۵	— »
یی صغر پوطی	« ۵	۵۰ «
قوری باشماق پوطی	« ۱٤	— «
یی باشماق پوطی	« ۵	— «
ویتکه یاباغه	« ٤	— «
آبویکه قوری پوطی	۲۲	— »
یی آبویکه پوطی	« ۹	— »
ائوی قوری پوطی	« ۱۵	— «
ائوی یی پوطی	« ۵	— «
صارق تکه‌سی	« —	٦۰ «
ایری صارق روسکی	« ۱	— «
چیرکلسکی صارق	« ۱	۲۰ »
تکه	«	٦۰ «
جال قوری پوطی	۱۰	— «
قل قوری پوطی	۲۰	۲۲ «
ورصق	« ۱	۵۰ »
آق قویان	« —	۲۲ »
روساك قویان	—	٤۰ »
بال قویان	—	۷ »
آق تین	—	۲۰ »
تار	« ۱	۸۰ »
بوالکی قزل	» ۱۱	— «
آص	« ۱	۸۰ »
باشکه لادنکه	» ٤	۵۰ »
موتنی طای	» ۳	— »
آق کرمن	»	٦۰ »
قاره کرمن	» ۱	٤۰ »
بوری	۵	— »
صاب مائی پوطی	« ۵	— »
جی مای پوطی	« ٤	— «
آرش اونی	«	۷۰ «
ویلغی صولی	—	٤۵ «
امیرکانسکی صولی	—	٤۸ «
صارق ایتی پوطی	» ۳	۸۰ «
صغر ایتی پوطی	۳	٤۰ »
قوی مائی پوطی	« ۸	٤۰ «
شیکر پوطی	« ۵	٦۰ »
آق مامق	« ٤۰	— »
سری مامق	« ۳٦	— »
قازیونی ایری	« ٦	— »
قازیونی واق قاوریمز	« ۱۰	— »
سبی تیریسی	«	۲۰ »
ات تیریسی ایری	—	٤۰ »
صوصار	۱۰	— »
حمرقه‌مکی	٤۵	— »

پریکازچیکلکه، ایمینیه‌لر اداره ایته‌رگه اورمان اشلرینه یاخود عمارتلر قاراب اشله‌توگه یاخود صودلرده آلاچقلر ۋزیسکات ایتو اشلرینه اورن ازلیم. یاڭابیسته‌ده مالی سیمبیرسکی اورامده اوز یورطنده عارف‌الله یهودین.

تجربه کورگان هم تاتار تلن بله طورغان اوچیتل مسلمانلرنی روسچه اوقتورغه تلی. آرزان اوقتورغه‌ده راضی. آدریس: قابان کولی بوینده اوچیتلسکایا سیمیناریه‌ده اوچیتل برر تایف فاتیرنده.

بیرله‌در مانوفاکتوریا گالانتیرینی سودا اوچون کیبت. صوکوننی اصلابادا، برنچی پاپیریچنی اورامده، پیکالکین یورطنده.

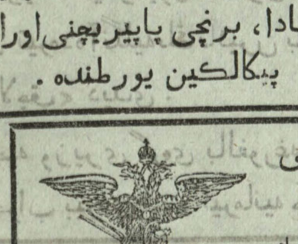

ایڭ یاڭی، پاتینتوۋاننی، ایکانامیچسکی نیفتیانوی دۋیگاتللر

شۋیتسکی آکسیونیرن اوبشستوانڭ تگرمه‌ن، تاقتا یارو زاۋودلری وغیریلر اوچون تورلی ماشینالر، ایڭ مشهور فرانسوز فابریگی «ترایا» وباشقه‌لرنڭ صنعی تگرمه‌ن طاشلری، ایسکی یاکه کتلگان طاشلرنی یامار اوچون صنعی طاش قامری. بونلرنڭ هرقایوسی ایڭ توبه‌ن بها وغایت ییڭل شرطلر ایله فقط «اوسپیخ» تخنیچسکی کانتورنده‌غنه صاتلادر.

Техническая контора „УСПѢХЪ" въ Казани, Поперечно-Владимирская ул., рядомъ съ Забулачной аптекой. آدریس:

آکوشیرکه، ماسساژیستکه هم چچك صالوچی. بلغارده ۱٦ نچی نومیرده

یولدز کتبخانه‌سی

«یولدز» کتبخانه‌سی طرفندن اوشبو کتابلر نشر قیلنمشدر:

۲) (معلم ثانی) اصول تحریکیه اوزره ترتیب ایدلمش الفبای عربیدر. بو الفبانی معلم اولنی اوقوب تمام ایتکان بالالرغه قرآنی درست وتیز اوقومقه توشندرمك اوچون تعلیم ایدلور. بونڭ آخرنده (۳۰) قدر قسقا سوره‌لر بالالر اوزلری طانوب اوقورلق درجه‌ده ایری حرف وحرکات ایله آچق شکلده طبع ایدلمشدر. بز آی اچنده بو الفبانی اولندن آخرینه قدر اوقوغان بالاغه طوغری قرآن کریمنی تعلیم قیلنا باشلانوره حاضرده (۵) نچی باسماسی نشر اولندی بهاسی (۷) تییندر.

۳) (قرائت) بوکتابده قرائت عربیه وتجوید قرآن حکملری بیك آچق صورتده بیان قیلنمشدر. استاذدن قرائت ایشتمه‌گان وعلم تجویدنی اوقوماغان کشی‌ده بو کتاب ایله قرائتینی درستله‌مك ممکندر. ایکنچی باصماسینڭ بهاسی (٦) تییندر.

بوکتابلر اوچون یولدز اداره‌سینه توگل، قزان کتابچیلرینه مراجعت ایتمه‌لی.

اعلان

برنچی مرتبه اولارق مسلمانلر آراسنده یاۋروپا اصولنچه اشلنگان مسلمان قازلقلارینڭ کارخانه‌سی ۱۳ نچی دیکابردن رسمی صورتده آچلوب هر تورلی قازلقلارنی صاتماغه باشلادی. کارخانه‌مزنڭ قازلقلاری تمیز ربك اهمیت بیرلوب حفظ صحتکه موافق صورتده حاضرلندکلرندن محترم مسلمان قرداشلرمزنڭ مشتری اولارق ممنون بولولرنده شبهه ایتمیمز.

کارخانه‌مزده استکا کشیلردن هرتورلی زاکازلر قبول ایتله وچیتدن صوراتوچیلارغه صومینه ۲۵ تین زاداتکه ایله نالوژ ایتوب‌ده بیباره‌له‌در.

تله‌گان کشیلرگه پریسکورانت بوش یباره‌له‌در.

Казань, Евангилистовская ул. домъ Сабитова, Абдулла Кильдишевъ.

بیره‌مز ۱۹۰۹ سنه قزان ویستاوکه‌سنده زور آلطون میدال آلدی.

مغازینلرمزده هر وقت

آرزان بها ایله صاتلمقده‌در:

چن کینیتل هم بفه‌ك ایله چیگلب اشله‌نگان اعلا طاقیه هر تورلی کله‌پوش، فس هم قالفاقلر، چن انجیلی کله‌پوش وقالفاقلرده اشله‌ب بیرورگه زاکاز قبول ایده‌مز.

صومینه ۲۵ تین زاداتکه ییبه‌رگان مشتریلرمزگه هرطرفقه پوچته هم کانطورلر ایله نالوژنی پلاتیوژ قیلوبك هیچ توقفسز ییبه‌ره‌مز.

سودامزنڭ باشلانووی ۱۸٦۸ سنه‌ده

تیلیفون نومری ۷۷۱.

عین‌الدین ثابتف

گلاونی اسکلادمز قزانده تیخۋینسکی اورامده اوز یورطمزده.

آتدیلینیه‌مز پچه‌ن بازارنده مسجد آستنده

یارمینکه‌لرده:

مکاریه‌ده مسجد قارشوسنده اوز کیبتمزده ۱۲ نچی و۱٤ نچی نومرلرده. اربیتده گاستینی ره‌تده. بوگلمه، مینزه‌له، بری، اوف، استرلی طاماق، به‌له‌به‌ی، سمبر، چاللی وغیرلرده.

Казань, Главный Складъ : Гайнутдину Сабитову. آدریس: